

NE NA LC DD NT VU EN CR RE

Sårbar (VU)
D1

Klass: Oedipodiopsida, **Ordning:** Oedipodiales, **Familj:** Oedipodiaceae, **Släkte:** Oedipodium, **Art:** Oedipodium griffithianum - klubbmossa (Dicks.) Schwägr. **Synonymer:**

Kännetecken

Klubbmossa är en akrokarp bladmossa som växer i glesa, blekt gröna tuvor. Bladen är stora, omvänt äggrunda, rundtrubbiga och försedda med en grov, nerv som slutar abrupt i bladets övre fjärdedel. Vid bladbasen finns maskformade utskott, cilier, på ömse sidor om nerven. Bladcellerna är stora, runda och glatta. Vegetativ förökning sker genom flercelliga, linsformade och ofta skaftade groddkorn. Skotten är samkönade. Sporkapseln har kort skaft som gradvis övergår i en mycket lång hals och ser därför ut som en upprätt stående avlång klubba. Klubbmossa har inga närstående släktingar utan tillhör en monotypisk familj.

Utbredning och status

Arten är påträffad i områden med hög nederbörd i Västergötland, Dalarna, Härjedalen, Jämtland, samt Åsele, Lycksele, Pite och Lule lappmarker på ett fåtal lokaler. Persson (1954) anser att den är förbisedd i Sverige. I Västergötland är arten förgäves eftersökt under 1980-talet. Lokalen är sannolikt utplånad av bebyggelse. Klubbmossa är i Skandinavien sällsynt utom i västligaste Norge där den förekommer mindre allmänt i klippbranter. Den har en bipolar, subarktisk, oceaniskt präglad amfiatlantisk och amfipacifisk världsutbredning med förekomster i Storbritanniens bergsområden, i östligaste Ryssland, Japan, Kanada samt på Grönland, i Chile, Argentina och Falklandsöarna.

Ekologi

Mossan påträffas på fuktig, sandig eller humusrik jord i skuggade klippskrevor. Den är inte associerad till något särskilt mineral och är påträffad både i låglandet och i fjälltrakterna. Enligt Persson (1954) är den kalkskygg med oftast sparsam i omgivande vegetation av arter som klogrusmossa *Ditrichum heteromallum*, mörk flikmossa *Lophozia sudetica* och vanlig nickmossa *Pohlia nutans*. Norska låglandslokaler för klubbmossa hyser dock enligt Störmer (1969) ofta en rik mossflora, med vågig sågmossa *Atrichum undulatum*, nervveckmossa *Diplophyllum albicans*, svannicka *Pohlia elongata* och tandad knottmossa *Rhabdoweisia crispata* som typiska följearter. I alpina habitat växer den tillsammans med t.ex. mörk flikmossa *Lophozia sudetica*, bergveckmossa *Diplophyllum taxifolium*, sotmossa *Andreaea rupestris* och brun frostmossa *Gymnomitrium concinatum*.

Hot

Arten växer i starkt skuggade habitat och hotas därför av ökad ljusexponering och uttorkning till följd av skogsavverkningar och bebyggelse av låglandslokaler. Fjälllokalerna är troligtvis mindre utsatta för miljöförändringar.

Åtgärder

Arten bör eftersökas på fler lokaler. Återfinns den bör artens ståndorts krav fastställas och åtgärder föreslås som kan öka populationens storlek.

Övrigt

Utländska namn - NO: Klubbemose, GB: Gouty-moss.

Litteratur

Persson, H. 1954. *Oedipodium griffithianum* (Dicks.) Schwaegr. funnen i Dalarna. *Bot. Not.* 107: 50.
Störmer, P. 1969. *Mosses with a western and southern distribution in Norway*. Universitetsförlaget, Oslo.

Författare

Nils Cronberg 1998. Uppdaterad 2010 © ArtDatabanken, SLU 2010.